

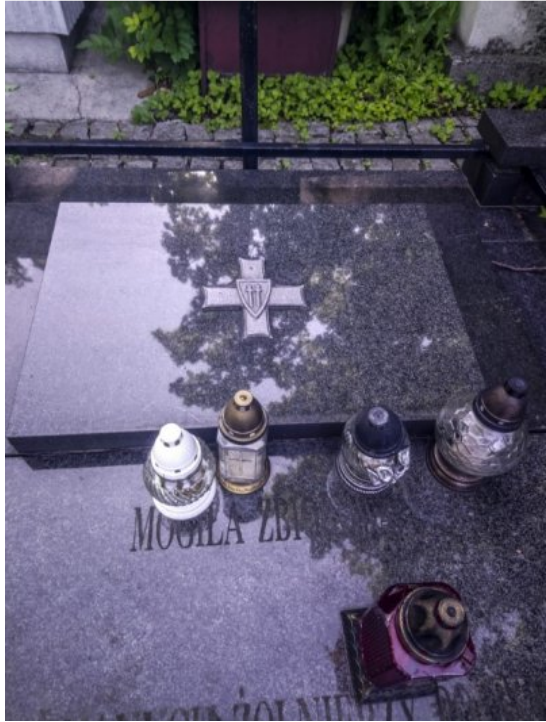
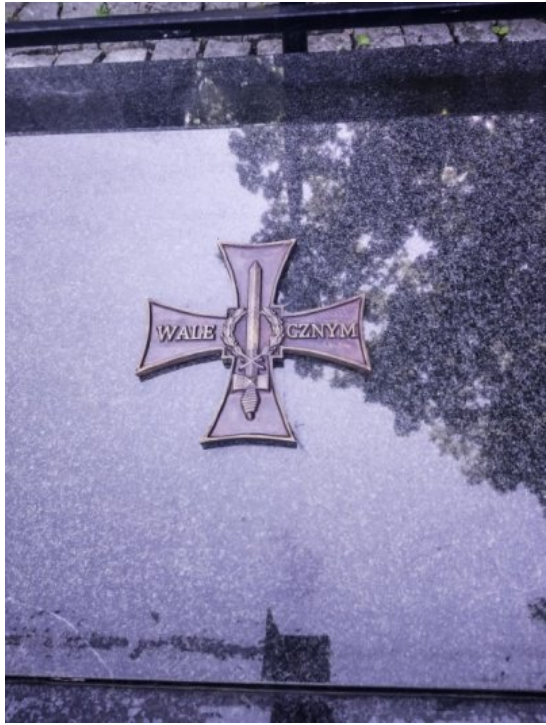
Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/145535,Przywracamy-godna-symbolike-miejscom-pamieci.html>
2022-10-07, 18:15

Przywracamy godną symbolikę miejscom pamięci

Dwa groby wojenne zostały staraniem Instytutu Pamięci Narodowej ozdobione rewersem Krzyża Walecznych.

Groby znajdują się na Cmentarzu Starym w Tarnowie. W jednym spoczywało trzech żołnierzy Wojska Polskiego poległych w okolicach Tarnowa we wrześniu 1939 r. Drugi grób to zbiorowa mogiła siedmiu żołnierzy zamordowanych przez Gestapo w okresie II wojny światowej. Krzyż Walczyński został ustanowiony 11 sierpnia 1920 roku w dniach kluczowych dla obrony Polski w wojnie przeciw bolszewikom. Rozporządzenie Rady Obrony Państwa stwierdzało, że Krzyż Walczyński będzie nagrodą dla żołnierzy i oficerów za „czyny męstwa i odwagi wykazane w boju”. Wizerunek tego odznaczenia to jest jednym z symboli walk o niepodległość.

Na obu grobach poległych wcześniej przyklejone były aluminiowe wizerunki komunistycznego odznaczenia „Krzyż Grunwaldu”. Ta stalinowska odznaka, wbrew nazwie, nie miała nic wspólnego z bitwą pod Grunwaldem ani z rzeczywistym honorowaniem polskich tradycji wojennych. Wizerunek „Krzyża Grunwaldu” w swej istocie naruszał godny charakter miejsca. „Krzyż Grunwaldu” od początku swego istnienia był bowiem odznaką przeznaczoną dla propagandowego umacniania kultu „przyjaźni polsko-radzieckiej”. Jego nadawaniem honorowano zasługi dla komunistycznego totalitaryzmu. Jako symbol był szeroko wykorzystywany w publicznej propagandzie stalinowskiego państwa.

„Krzyż Grunwaldu” został zaprojektowany jako odznaka komunistycznej Gwardii Ludowej. Nazwę wymyślił stalinowski działacz Grzegorz Korczyński (Kilanowicz) na spotkaniu PPR 8 listopada 1943 r. Korczyński to późniejszy stalinowski wiceminister Bezpieczeństwa Publicznego, współodpowiedzialny za terror i masowe represje. Nazwa „Krzyż Grunwaldu” – i symbolika dwóch mieczy – była lansowana jako odniesienie do „braterstwa broni” m.in. z Rosjanami pod Grunwaldem. Tak w propagandowych tekstach pisano, mimo że żadnych „Rosjan” pod Grunwaldem w 1410 r. nie było.

Same okoliczności powstania „Krzyża Grunwaldu” były dalekie od powagi, którą w okresie PRL próbowano z tym symbolem łączyć. W listopadzie 1943 r. komuniści ogłosili, że takie odznaczenie już istnieje, choć sami nie byli w stanie sprecyzować skąd się wzięło. Dlatego później ponownie ogłosil , że zostało utworzone rozkazem dowództwa GL w grudniu 1943. Następnie ogłosili po raz trzeci, że powstało 20 lutego 1944 roku. Wtedy „ustanowienia” tego dokonali członkowie stalinowskiej konspiracji: Bolesław Bierut (późniejszy stalinowski „prezydent”), Edward Osóbka (późniejszy „przewodniczący PKWN”), Michał Żymierski (jako „dowódca AL”), Antoni Korzycki (późniejszy stalinowski wicepremier) i wypełniająca funkcje sekretarskie kochanka Bolesława Bieruta Wanda Górską.

Ogłoszony odznaczeniem „państwowym” „Krzyż Grunwaldu” został wyprodukowany w Moskwie pod osobistym nadzorem Wiaczesława Mołotowa. W Dekrecie PKWN o orderach, odznaczeniach oraz medalach z 22 grudnia 1944 r. komuniści nazwali „Krzyż Grunwaldu” już orderem a nie odznaczeniem.

15 czerwca 2021 r. komunistyczne „Krzyże Grunwaldu” usunięte zostały z obu grobów. W ich miejsce zamontowane zostały wykonane z brązu odlewy rewersu „Krzyża Walecznych”.